

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Förslag till strukturella åtgärder i vissa intressebolag

Föredragande landstingsråd: Anna Berger Kettner

Ärendet

AB Storstockholms Lokaltrafiks styrelses förslag till strukturella åtgärder i vissa intressebolag.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att instämma med AB Storstockholms Lokaltrafiks styrelse i bedömningen av aktieinnehavet

att godta AB Storstockholms Lokaltrafiks inriktning att sälja bolagets aktieinnehav i FAC Flygbussarna Airport Coaches AB respektive i Stockholm Terminal AB

att försäljningen av aktieinnehavet skall ske på affärsmässig grund

att det vid en försäljning av SL:s andelar i FAC, skall knytas avtal om att FAC under en övergångstid skall garantera fortsatt trafik till Arlanda enligt de principer som gäller i dag avseende pris och turtäthet

att SL skall söka möjligheter att komma överens med FAC om nya rabatter och andra samarbeten som gynnar resenärerna med SL-kort

att avtalet mellan SL och FAC skall vara så konstruerat att SL inte frånhänder sig rätten att efter övergångstidens slut trafikera de sträckor inom länet på vilka FAC i dag bedriver trafik.

Bilagor

1	SL-förvaltningens tjänsteutlåtande	2004-06-16
2	Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande	2004-09-01

Det ligger i SL:s, resenärernas och skattebetalarnas intresse att även i fortsättningen kunna resa snabbt och billigt till Arlanda. Till en eventuell försäljning av SL:s andelar i Flygbussarna Airport Coaches AB, FAC, skall därför knytas avtal om att FAC under en övergångstid garanterar fortsatt trafik till Arlanda enligt de principer som gäller i dag avseende pris och turtäthet.

SL skall också söka möjligheterna att i en uppgörelse komma överens om nya rabatter och andra samarbeten som gynnar resenärerna med SL-kort. Avtalet skall vara så konstruerat att SL inte frånhänder sig rätten att efter övergångstidens slut trafikera de sträckor inom länet på vilka FAC i dag bedriver trafik. Därmed kan SL även framöver säkerställa att Stockholm-arna erbjuds billiga och täta förbindelser med Arlanda.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 8 september 2004.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 21 september 2004.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till fp-ledamöternas tilläggsförslag.

Landstingsstyrelsen beslutade utan omröstning avslå fp-ledamöternas tilläggsförslag.

Fp-ledamöterna reserverade sig mot detta beslut:

”Landstingsstyrelsen föreslår – utöver landstingsrådsberedningens förslag - landstingsfullmäktige besluta att det överenskoms vid försäljningen att AB Stockholms Lokaltrafik i överlåtelseavtalet i framtiden ska kunna utnyttja Stockholm Terminal AB som bussterminal på förmånliga villkor.

Försöket med trängselavgifter kommer att innebära en ökad busstrafik i Stockholms innerstad. Det avser i huvudsak busstrafik från förorterna. Dessa bussar kommer att angöra tillfälliga terminaler i innerstaden t ex Humlegården. Risken är att dessa terminaler skapar stora problem när det gäller miljö, allmän trafiksituation, tillgänglighet för resenärer m m.

Det är därför viktigt för alla parter att SL kan utnyttja en centralt belägen och välfungerande terminal som Cityterminalen för dessa bussar. Den negativa belastningen på miljön i innerstaden kan då minskas.”

Ärendet och dess beredning

AB Storstockholms Lokaltrafiks styrelse har den 22 juni 2004 beslutat att hemställa om landstingsfullmäktiges yttrande i förslag till strukturella åtgärder i vissa intressebolag.

S-, v- och mp-ledamöterna antecknade följande särskilda uttalande.

”Det är vår intention att SL ska avyttra sitt minoritetsinnehav i FAC (Flygbussarna Airport Coaches). Bolagets expansion utanför länet ligger utanför SL:s uppdrag och kan innebära ekonomiska risker för SL och skattebetalarna.

Det ligger dock i SL:s, resenärernas och skattebetalarnas intresse att även i fortsättningen kunna resa snabbt och billigt till Arlanda. Till en eventuell försäljning av SL:s andelar i FAC ska därför knytas avtal om att FAC under en övergångstid garanterar fortsatt trafik till Arlanda enligt de principer som gäller idag avseende pris och turtäthet. SL ska också söka möjligheterna att i en uppgörelse komma överens om nya rabatter eller andra samarbeten som gynnar resenärer med SL-kort. Avtalet ska vara så konstruerat att SL inte frånhävda sig rätten att efter övergångstidens slut trafikera de sträckor på vilka FAC idag bedriver trafik. Därmed kan SL även framöver säkerställa att Stockholmarna erbjuds billiga och täta förbindelser med Arlanda.”

SL-förvaltningens tjänsteutlåtande den 16 juni 2004 bifogas (bilaga)

Ärendet har remitterats till landstingsdirektören.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 1 september 2004 (bilaga) föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta att instämma med AB Storstockholms Lokaltrafiks styrelse i bedömningen av aktieinnehavet, att godta AB Storstockholms Lokaltrafiks inriktning att sälja bolagets aktieinnehav i FAC Flygbussarna Airport Coaches AB respektive i Stockholm Terminal AB, att försäljningen av aktieinnehavet skall ske på affärsmässig grund.

Bilagor

SL-förvaltningens tjänsteutlåtande

Sammanfattning

Vid styrelsens möte den 25 maj 2004 redovisade verkställande direktören behovet av strukturella åtgärder i vissa intressebolag. Det konstaterades att SL idag är delägare i ett antal bolag med koppling till vår verksamhet och att det i flertalet fall finns en avtalad utveckling för SLs ägarskap. Vid mötet lyftes fram två fall där SLs strategiska intresse av verksamheten försvunnit och där det rentav finns nackdelar med fortsatt ägande. Slutsatsen var att en avveckling av vårt ägande bör övervägas. De två berörda bolagen är FAC Flygbussarna Airport Coaches Nya Holding AB samt Stockholm Terminal AB.

SL äger idag 30 % av aktierna i Flygbussarna och 40 % av aktierna i Stockholm Terminal AB.

Styrelsen föreslås godkänna inriktningen att sälja SLs andel av aktierna i FAC Flygbussarna Airport Coaches AB respektive i Stockholm Terminal AB. Vidare föreslås styrelsen att uppdra åt verkställande direktören att fortsätta arbetet med att bereda försäljningen av de två bolagen, samt att i augusti 2004 återkomma till styrelsen med förslag till verkställighetsbeslut

Bakgrund

FAC Flygbussarna Airport Coaches

Styrelsen fattade år 2000 beslut om försäljning av aktierna i SL Flygbussarna AB (namnändrat till FAC Flygbussarna Airport Coaches) till Atle AB (33,5 %), Nordico Invest (33,5 %) samt Flygbussarnas ledning inklusive styrelseordförande (13 %). I det då undertecknade avtalet förutsågs att även resterande aktiepost (då 20 %) skulle säljas. Motivet var att bolaget ägnar sig åt kommersiella persontransporter och behövde en kommersiell ägare.

Av ekonomiska skäl avstod SL från att utnyttja säljoptionen och medverkade istället 2002 till en omstrukturering och försäljning av bolaget till ledningen. Omstruktureringen innebar att SLs andel av aktierna ökade till 30 % samtidigt som resurser kunde frigöras i bolaget och komma även SL till del. Bakgrunden till SLs medverkan och fortsatta ägande var då att säkerställa förutsättningarna för Flygbussarnas utveckling till en aktör på kollektivtrafikmarknaden, vilket också skett. Flygbussarnas fortsatta utveckling

ställer dock krav på affärsmässigt risktagande utöver vad som är rimligt för ett kommunalt bolag. Bolaget finns i dag utanför länet och satsningar utanför landet kan inte uteslutas. Verksamheten är av sådan karaktär att den inte ingår i SLs uppdrag. Enligt SLs uppfattning bör bolaget därför säljas.

SL har därför tillsammans med nuvarande majoritetsägare, Kurt Jofs (styrelseordförande i Flygbussarna) och Kjell Bergqvist (VD i Flygbussarna) diskuterat förutsättningarna för en överlåtelse av SL:s aktier i bolaget.

Bolagets värde är i dagsläget mycket nära kopplat till den nuvarande ledningen. Det är också mycket angeläget att en försäljning av aktierna inte sker på sådant sätt att koncentrationen på marknaden ökar. Med beaktande av dessa omständigheter måste försäljningen samtidigt ske till affärsmässigt goda villkor. Enligt SLs uppfattning är den diskuterade uppgörelsen det förmånligaste alternativet.

Det förslag till avtal som diskuteras innebär att SL för vår andel (30%) i bolaget erhåller en substantiell ersättning - långt över vad den under 2002 förkastade säljoptionen skulle ha inneburit. Från SLs sida åtar vi oss i avtalet att förlänga vissa nyttjanderättsavtal för bl.a hållplatser och depåer. Ett viktigt villkor i avtalet är också att SL åtar sig att kräva att Flygbussarna kan ges fortsatt tillgång till Cityterminalen till rimliga villkor. Från SLs sida begärs möjlighet för resenärer med SLs periodkort att få rabatt på flygbussarna.

Det föreslagna avtalet utgörs av en säljoption för SL, vilken är avsedd att lösas ut under 2005.

Stockholm Terminal AB

Stockholm Terminal AB driver Cityterminalen. Staten upplåter vederlagsfritt terminalutrymmena till bolaget fram till 2010-03-01. Upplåtelsen förlängs därefter med fem år i sänder. Fr.o.m. 2010 kan dock villkoren för upplåtelsen förändras, t.ex. vad gäller krav på betalning.

Stockholm Terminal AB grundades av SJ, SL och Stockholms stad för att driva Cityterminalen. SJ har sedermera överlåtits sina aktier till Jernhusen. Delägarnas ansvar och skyldigheter regleras i ett konsortialavtal. För SLs del innebär det bl.a. att vårt ansvar för ett eventuellt driftunderskott uppgår till 80 % trots att vi äger 40 % av aktierna. Fördelningen grundades på vilka av ägarna som vid grundandet bedrev trafik i terminalen. För SLs del var det Flygbussarna, för SJ var det expressbusstrafiken.

SL har ingen trafik i Cityterminalen, utöver Flygbussarna. Det finns inte heller några planer på att förlägga kollektivtrafik till terminalen. Terminalen

är huvudsakligen ett kommunalt och statligt intresse. SL är därmed inte någon naturlig delägare i terminalbolaget. SLs intressen i bolaget är alltså främst kopplade till att det bedrivs terminalverksamhet till för bussbolagen rimliga villkor, dels med hänsyn till Flygbussarna, dels med hänsyn till ett allmänt intresse att angöringen inte tvingas ut till gatumark av ekonomiska eller tillgänglighetsskäl. Det intresset motiverar dock inte i sig ett fortsatt ägande som kan riskera att orsaka landstinget kostnader. Terminalen står sannolikt inför ett reinvesteringsbehov som kan vara omfattande.

En försäljning av SLs andel i Stockholm Terminal kan inte antas ge någon ekonomisk vinst, annat än att framtida kostnader kan undvikas. Antalet intressenter är i princip begränsat till nuvarande delägare. Det är inte självklart att en överenskommelse kan nås, men de förda diskussionerna grundas på ett uttryckt intresse från Jernhusen att överta aktierna till nominellt belopp. För SLs del är en utgångspunkt att säkerställa Flygbussarnas fortsatta tillgång till terminalen till rimliga avgifter och att villkoren i övrigt är fördelaktiga.

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har inget att invända mot SL:s inriktning att sälja aktieinnehavet i Flygbussarna Airport Coaches AB. SL:s aktieandel utgör 30%, 18 000 aktier, med ett bokfört värde 2003-12-31 om 1,8 mkr. Kapitalandel utgör 5 mkr per samma datum. Förvaltningen har heller inget att invända mot SL:s inriktning att sälja aktieinnehavet i Stockholm Terminal AB utan ser det som ett naturligt steg vid försäljning av aktierna i Flygbussarna Airport Coaches AB. SL:s aktieandel utgör 40%, 400 aktier, med ett bokfört värde 2003-12-31 om 0,4 mkr. En borgen har ställts för Stockholm Terminal AB på 23 mkr, vilken skall återkallas vid en eventuell försäljning av aktierna.